tietosivu
infoblad
No|Nr
1|2009

Vaalitapa Euroopan parlamentin jäsenten vaaleissa

Euroopan parlamentin jäsenten vaalit toimitetaan Suomessa sunnuntaina 7.6.2009. Ennakkoäänestysaika kotimaassa on 27.-30.5.2009 ja 1.-2.6.2009. Ulkomailla ennakkoäänestys toimitetaan 27.-30.5.2009.

Euroopan parlamenttiin valitaan Suomesta 13 jäsentä vaalikaudeksi 2009-2014. Koko Suomi on yhtenä vaalipiirinä, eli vaalien ehdokkaat ovat ehdokkaina koko maassa ja äänestäjä voi äänestää ketä ehdokasta tahansa.

Europarlamenttivaaleissa annetut äänet lasketaan kuitenkin ensivaiheessa vaalipiirikohtaisesti, minkä jälkeen Helsingin vaalipiirilautakunta yhdistää kaikkien vaalipiirien tulokset koko maan tulokseksi.

Vaalituloksen määräytyminen

Vaalien tuloksen määräytymisessä käytetään ns. **d'Hondt**'in laskentamenetelmää. Sen mukaan laskennan ensimmäisessä vaiheessa lasketaan **kunkin ryhmittymän** eli

- vaaliliittoon kuulumattoman (yksittäisen) puolueen,
- vaaliliiton,
- yhteislistan sekä
- yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen

saama **kokonaisäänimäärä**. Vaaliliitossa olevia puolueita kohdellaan siis yhtenä ryhmittymänä, samoin yhteislistaan kuuluvia valitsijayhdistyksiä.

Laskennan toisessa vaiheessa asetetaan kussakin ryhmittymässä **ehdokkaat paremmuusjärjestykseen** heidän saamiensa äänimäärien perusteella.

Kolmannessa vaiheessa annetaan **kullekin ehdokkaalle vertausluvut** siten, että ryhmittymän eniten ääniä saanut ehdokas saa vertausluvukseen ryhmittymän koko

eurooppatiedotus.fi
europainformationen

Ulkoasiainministeriö, PL 176, 00161 Helsinki
Puh. (09) 1605 5905, Faksi (09) 1605 6477
Utrikesministeriet, PB 176, 00161 Helsingfors
Tfn (09) 1605 5905, Fax (09) 1605 6477
Asiakaspalvelut maakunnissa:
Kundservice i landskapen:
010 3456 700

äänimäärän, toiseksi eniten ääniä saanut ehdokas puolet ryhmittymän äänimäärästä, kolmanneksi tullut ehdokas kolmanneksen, neljänneksi tullut ehdokas neljänneksen ja niin edelleen.

Lopuksi kaikki **ehdokkaat asetetaan vertauslukujen mukaiseen paremmuusjärjestykseen** ja tästä listasta valitaan 13 parasta Euroopan parlamentin jäseniksi.

Esimerkki vaalien tuloksen laskennasta:

Kuvitellaan, että maasta valitaan neljä (4) jäsentä Euroopan parlamenttiin. Ehdokkaita asettavat puolueet A (5 ehdokasta), B (5 ehdokasta), C (4 ehdokasta), D (2 ehdokasta) ja E (1 ehdokas). Puolueet C ja E muodostavat vaaliliiton.

Vaiheet 1 ja 2: Lasketaan ehdokkaiden äänet ja asetetaan ehdokkaat äänimäärien mukaiseen paremmuusjärjestykseen:

Puolue A:
Ehdokas A1 (5678 ääntä), A2 (4400), A3 (3211), A4 (1009), A5 (355). Puolue A saa yhteensä 14 653 ääntä.

Puolue B:
Ehdokas B1 (9800 ääntä), B2 (1222), B3 (245), B4 (198), B5 (50). Puolue B saa yhteensä 11 515 ääntä.

Puolue C:
Ehdokas C1 (3877 ääntä), C2 (3765), C3 (2009), C4 (34). Puolue C saa yhteensä 9685 ääntä.

Puolue D:
Ehdokas D1 (5699 ääntä), D 2 (298). Puolue D saa yhteensä 5997 ääntä.

Puolue E:
Ehdokas E1 (4570 ääntä). Puolue E saa yhteensä 4570 ääntä.

Vaihe 3: Lasketaan ehdokkaiden vertausluvut:

Puolue A:
Ehdokas A1 (14 653), A2 (7326,5), A3 (4884,3), A4 (3663,2), A5 (2930,6).

Puolue B:
Ehdokas B1 (11 515), B2 (5757,5), B3 (3838,3), B4 (2878,7), B5 (2303).

Puolueiden C ja E vaaliliitto:
Puolueet C ja E saivat yhteensä 9685+4570=14 255 ääntä. Ehdokas E1 (14 255), C1 (7127,5), C2 (4751,6), C3 (3563,7), C4 (2851).

Puolue D:
Ehdokas D1 (5997), D2 (2998,5).

Vaihe 4: Koska maasta valitaan neljä (4) EP:n jäsentä, katsotaan, keillä ehdokkailla on neljä suurinta vertauslukua. He ovat ovat A1 (14 653), E1 (14 255), B1 (11 515) ja A2 (7326,5). He tulevat valituiksi.

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Suomen yleiset vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

Vaalit ovat välittömät. Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.

Vaalit ovat suhteelliset. Suhteellisissa vaaleissa jokainen puolue (tai muu ryhmittymä) saa sen määrän edustajia kuin mitä sen vaaleissa saama äänimäärä suhteessa muihin ryhmittymiin edellyttää.

Jos esimerkiksi puolue saa annetuista äänistä 20 prosenttia, sen tulisi saada myös 20 prosenttia jaettavina olevista edustajanpaikoista.

Vaalit ovat salaiset. Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä ketkään muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun. Sen sijaan se, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan eli onko hän käynyt äänestämässä, ei kuulu vaalisalaisuuden piiriin.

Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus. Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisilla yleensä on. Esimerkiksi äänioikeudelle eduskuntavaaleissa on vain kaksi edellytystä: 18 vuoden ikä ja Suomen kansalaisuus. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen oikeus vaikuttaa vaalin tulokseen eli sama äänimäärä. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.

Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse. Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.

Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä. Tällä pyritään turvaamaan vaalien yleistä luotettavuutta, äänestäjän vapaan tahdon ilmaisemista ja vaalisalaisuutta. Vaaliviranomaiset ovat pääasiassa luottamusmiehiä.

Suomen vaalijärjestelmä on henkilö- ja puoluevaalin yhdistelmä, jossa samalla yhdellä numerolla äänestetään sekä puoluetta että henkilöä.

Lisätietoja

- Oikeusministeriön vaalisivut: **www.vaalit.fi**
- Eurooppatiedotuksen asiakaspalvelut maakunnissa, puhelin **010 3456 700**
- Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimisto, puhelin **(09) 622 0450** **www.europarl.fi**